

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. **«GORENJEČ»** stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

O Božiču.

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje! Tako se je glasilo oznanilo angelsko v tisti noči, ko se je rodil po neskončni milosti božji trpečemu človeštvu Odrešenik, ko je poslal Stvarnik na svet svojega lastnega sina, da odpre s svojo srčno krvjo človeštvu večno življenje. Blažen spomin učlovečenja božjega, blažen praznik, ki nas spominja na ta preporod človeškega rodu. Iskrene hvaležnosti do milosti božje širi se srce na sveti večer vsakemu blagemu človeku. Radostnim srcem poslušaj v cerkvi petje o rojstvu Kristusovem in radostnim srcem puhti poleg zahvale naše k nebu tudi iskrena prošnja, naj Bog izlije vso svojo milost nad onimi, ki so nam pred vsem prirastli k srcu, ozirajoč se obenem nazaj na otročja leta, ko smo molili v sredi svojcev poln sreče in blaženstva: Mir ljudem, ki so blage volje!

Krščanski učitelji nam pripovedujejo, kako je paganski svet v moralni zagaženosti in pokvarjenosti pričakoval Odrešenika. Ali je dandanes kaj drugače? Ali bi ne potrebovali tudi manjši narodi odrešenja od narodnega pogina? Kako nadejo imajo mali slovanski narodi in še posebej slovenski narod glede svojega obstanka? Mar mu ne ponujajo od vseh strani miru?! Da, grmansko-romanska kultura naznanja nam glasno ljubezen in mir, a ta ljubezen in mir bi bil za nas narodna smrt. Proti takemu miru borili se bomo krepko in odločno ter izkušali povzdigniti svoj narod do tiste stopinje, katero mora doseči, ako hoče živeti. Mi ne zahtevamo ničesar drugega, kakor to, kar nam gre. Izvojevati si hočemo politično in duševno svobodo, ker brez te svobode ni mogoče kulturno in gospodarsko napredovanje.

Do tega še ne bo prišlo tako hitro. Naš narod se bo moral preje otresti še tistih, ki porablajo vsa dopustna in nedopustna sredstva, da bi ga duševno zaslužili in si ohranili nad njim neomejeno prevlado.

Najhujši narodov sovražnik je mednarodni klerikalizem. Večkrat je že kopal rimski klerikalizem slovenskemu narodu grob. Z ognjem in mečem je divjal po lepi nje-

govi domovini ter pregnal njegove najboljše sinove na tuje. Ostale siromake je duševno in narodno zaslužil, zadrževaje njegov kulturni in narodni razvoj, da jih je lažje vladal. Njihove potomce so šele vzbudile iz smrtne spanja nove ideje, ki so jim dale moč, da so razbili verige, v katere so bili vkovani.

Pretužna nam je zgodovina! Kje bi bil danes slovenski narod, da je dogradil svojo stavbo na tistem temelju, ki so ga ustvarili Trubar, Dalmatin in Bohorič?! Klerikalizem pa ni razkopal samo teh temeljev, zlomil je tudi notranjo narodovo silo. Z bičem mu je vtepel hlapčevskega duha ter ga navadil pasje ponižnosti, da je molče prenašal še tako krivico. Zadrževal je kulturni in gospodarski razvoj, a namesto tega zanetil v njem verski fanatizem, ki ga razpihuje prav zdaj do blažnosti. Bilo bi nam obupati, da ni vstvarila božja previdnost v protitežje tem klerikalnim nakanam druge — narodno-napredne stranke, ki je s svojim delovanjem oživila v narodu tlečo iskro narodnega ponosa, in ki teži za tem, da mu preskrbi vse to, kar imajo veliki, moderni narodi. Kakor nas uče dogodki v najnovejšem času, njeno delovanje ni bilo zaman. Ideje, katere razširja narodno-napredna stranka, razširile so se po celi deželi ter prestopile tudi deželne meje. V vsaki, od Boga še tako pozabljeni vasi vstajajo možje, ki zahtevajo politične in duševne svobode ter samozavestno in odločno kažejo vrata tisti ožlindrani stranki, ki je pod krinko verske nevarnosti napovedala brezobziren boj vsem onim, ki so prepošteni in preponosni, da bi sledili njenim umazaniam stopinjam. Zgodovina nas uči, da zmaga tisti, kdor se ne straši dela in boja; zato smo trdo uverjeni, da zmagamo mi in da si bodo fanatični naši nasprotniki izpodkopali sami sebi ugled in veljavo. Vsled tega kličemo vzlic tužnosti sedanjega položaja, vsem somišljenikom:

Čestit Božič!

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani

je imela dne 8. t. m. svoj ustanovni občni zbor, ki se je vršil v «Mestnem domu». V ta namen so se zbrali že na predvečer v steklenem salonu «pri Zvezdi» odposlanci raznih obrtnih zadrug, prišel pa je tudi obrtni inštruktor trgovinskega ministrstva, dr. Roller, da so se posvetovali o dnevnem redu.

Predsednik pripravljalnega odbora, g. Engelbert Franchetti otvori dne 8. t. m. zborovanje in pozdravi zbrane navzoče, zlasti še predsednika trgovinske in obrtne zbornice, gospoda Josipa Lenarčiča, dalje obrtnega inštruktorja dr. Rollerja i. t. d. Nato se odposlje cesarju udarostna brzovjaka. Prvi govori združni inštruktor dr. Roller o namenu ustanavljanja se obrtne zveze. Njeni nameni so namreč organizacija obrtnega stanu, ki so že pri kaki zadrugi, ter pridobivanje za združenje one obrtnike, ki še niso v nobeni zadrugi; izobraževanje vajencev, razstavljanje njih strokovne izdelke na obrtnih razstavah; obrtne nadaljevalne šole; tečaji za mojstre; strokovni tečaji sploh; tečaji za knjigovodstvo; nadaljno izobraževanje pomočnikov; ustanovitev surovinskih društev; mojstrske bolniške blagajne; javna za laganja; zavarovalnice za slučaj starosti in onemoglosti itd. Govornik objubi posredovanje pri vladi za državno podporo novi zvezi. Tudi g. Lenarčič objubi, da bo trgovinska in obrtna zbornica storila vse, da pospeši delovanje zveze obrtnih zadrug. — Tajnik pripravljalnega odbora, g. Fr. Jeločnik, prečita na to zapisnik pripravljalnega odbora, iz katerega se razvidi, da je pristopilo zvezi izmed 40 obrtnih zadrug na Kranjskem osem zadrug z 885 člani, ki imajo 33 zastopnikov. — V zvezni odbor se izvolijo naslednji gg.: Josip Kramer, Ivan Dachs, Štefan Bergant, Ivan Sirk, Fran Didič, Fran Skrbec, Edvard Schlegel Ivan Kregar, Fran Jeločnik, Josip Rojina, Ivan Schrey in Engelbert Franchetti.

Sklepi. Glede enakomernega združnega uradovanja se priporoča počakati še par mesecev, ker se tozadevne knjige že pripravljajo v ministrstvu. — Glede izdajanja lastnega obrtnega glasila se sklene počakati, da morajo odposlanci o tej zadevi poprašati doma. — Pri točki glede višine letnih prispevkov se določi 30 vinarjev letnega prispevka za osebo. — Prihodnji občni zbor bo zopet v Ljubljani. — Sklene se nadalje ustanoviti obvezno mojstrsko bolniško blagajno, katere pravila naj se čitajo na drugem občnem zboru. Podpore naj se določijo, kakršne so običajne pri takih blagajnah. — Stremi naj se za tem, da se ustanovi v trgovinskem ministrstvu obrtni oddelek. Za poučne obrtne shode naj se nastavi inštruktor, ki zna naš materin jezik.

PODLISTEK.

Na božični večer.

(Slika v zvezi z narodno pravljico. Napisal Marjan.)

Sveti večer — — —

Nenavaden mir obdaja vasico; le iz dalje se čuje tupatam lajanje prezebajočega psa. Običajni ropot na cesti je potihnil, in vsi prebivalci so zbrani na svojih domovjih. Po hišah prižigajo na jaslicah svečice, njihov svitloba razsvetljuje nizke izbe, prodira skozi zamrznjena okna ter se gubi v temi... Zunaj vejeja v njenih pojemajočih žarkih snežinke in padajo lahno na tla. V peči gore debeli panji in širijo po izbi prijetno gorkoto, da ne zebe domačinov, ki po dokončanih molitvah in opravljenih «oreškajo» in «vlivajo svinec». Ded si je izbral svoje mesto za pečjo in od tam doli gleda mladi svet, ki se pogovarja o strahovih in zakladih ter ugiblje, kaj bi pomenile iz svinca vлите podobe. A dolgo ne samotari gori, kajti otroci se kmalu naveličajo jaslic in iger, se zberejo okoli njega in mu ne dajo prej miru, dokler jim ne začne praviti pravljice. Družba se polagoma razide, otroke pa opomni mati, da je prišel zanje čas, da odidejo spat. Nazadnje dremljejo v izbi le še tisti, ki čakajo polnočnice.

Tako mine navadno sveti večer pri našem ljudstvu na kmetih.

Tudi pri Gorjančevih je bilo tako; vse se je vršilo po običajnem redu. Po dokončanih molitvah in opravi-

Po prečitaniu nekaterih pisem zaključil začasni predsednik to velepomembno zborovanje.

Po zborovanju se je novi odbor takoj konstituiral, in izvoljeni so bili gg.: predsednikom Eng. Franchetti, podpredsednikom Ivan Kregar, blagajnikom Edv. Schlegel, zapisnikarjem Fr. Jeločnik.

Popoldne ob eni se je vršil v gostilni «pri Zvezdi» prav dobro obiskani banket, na katerem se je izrekla marsikatera krepka beseda. Predsednik g. Franchetti, otvori vrsto napitnic z nado, da bodo tudi one zadruge, ki dosedaj še niso pri zvezi, uvidile blagor novega združenja in pristopile. — Obrtni inštruktor dr. Roller napije vladarju kot vrhovnemu začetniku obrti. — Obč. svetnik in predsednik mesarske zadruge, g. Kozak obžaluje neslogo v obrtni organizaciji z nado, da bi se iz zveze izključila politika. — Odbornik Šturm govori o pomenu tega dne. — Govorili so potem še drugi gg.: Franchetti, Malovič iz Novega mesta, Tončič iz Idrije, Kregar, Šturm, Kozak, Malič, Šturm, Kunc, Skrbec in drugi.

V Kranju, 20. decembra.

Sklicanje deželni zborov. Deželni zbori — iz vzemši kranjski deželni zbor — so sklicani na kratko zasedanje. Obstrukcija naših klerikalnih poslancev bo torej še zanaprej tepla vse one, ki pričakujejo podporo od deželnega zbora.

Novi deželni glavarji. Imenovani so za Štajarsko: grof Edmund Attems deželni glavarjem, Slovenec dr. Fran Jurtela, njegovim namestnikom; za Koroško Zeno grof Goëss deželni glavarjem, dr. pl. Mettnitz njegovim namestnikom. Na Nižjeavstrijskem je postal deželni maršal proš Friegdean Schmolck, na Gorenjeavstrijskem je imenovan deželni glavarjem dr. Alfred Ebenhoch, na Solnograškem dr. Albert Schuhmacher, na Predarlškem Ad. Rhomborg, v Šleziji Henrik grof Larish-Münich, na Moravskem grof Vetter von der Lilie deželni glavarjem, Čeh dr. J. Žazek, njegovim namestnikom.

Iz nemškega državnega zbora. Sprejel se je predlog, da sme predsednik po svoji volji dajati ali odrekati besedo k poslovnemu redu in da taki govori ne smejo trajati več kakor pet minut. — Carinski načrt, o katerem

vilih so se zbrali starejši okoli mize, otroci pa okoli deda pri veliki, zeleni peči in ta jim je moral pripovedovati pravljice.

«Tisto o neusmiljeni ženi nam povejte najprej,» so hiteli vsi otroci iz enega grla. Ded je rad ustregel njihov prošnji in pričel:

«Bilo je na sveti večer. V vasi Podgora, ki je bila dobro uro hoda oddaljena od župne cerkve, je bivala skopa starka. Bila je premožna, vendar je odpravila sleharnega prosjaka s trdimi besedami od praga svoje hiše. Ta žena se je namenila iti k polnočnici v župno cerkev. Ker je bila z vsemi sosedomi vedno v prepiru, ni dobila nobene tovarišije in je morala iti sama. Pot jo je peljala po vasi dalje ob podnožja Zlega vrha. Iti je morala mimo treh travnikov, ki so ležali na rebri Zlega vrha, na srednjem teh travnikov so bile razvaline starega gradu. Starka je šla vtopljen v misli dalje in se ni ozrla niti na levo niti na desno. Ko pride do srednjega travnika, začuje naenkrat meketanje jagnjeta. To jo vzdrami iz misli, da se ozre proti travniku. Kako se začudi! Po vsej okolici je sneg na debelo pokrival zemljo, travnik pa je bil ves zelen kakor meseca majnika. Sveža, zelena trava in nebroj lepo pisanih duhtečih cvetk je pokrivalo travnik. Živo pisani metulji so veselo frfotali po tem travniku od cvetlice do cvetlice. Tudi grmičevje ob meji je bilo v cvetju. Ves travnik je bil oblit z nenavadno svitlobo. V grmičevju poleg razvalin opazi žena jagnje, zapleteno v grmičevje, ki je glasno meketalo. Ženi se jagnje zasmili in napravi se po rebri navzgor,

se je razpravljalo v 112 sejah, je tudi sprejet v tretjem branju.

Tedenske politične vesti. Turške mejne straže so ubile 24 macedonskih delavcev, ki so se hoteli mirno vrniti v Macedonijo. — Ogrska vlada je predložila državnemu zboru poseben zakon za znižanje cene živinske soli. Cena naj bi se znižala od 10 na 6 kron za meterski stot. — Anglija in Nemčija sta izročili republikli Venezueli ultimatum, v katerem zahtevata odškodnine 1,700.000 frankov odškodnine za škodo, provzročeno nemškimi in angleškimi podanikom v Venezueli. Predsednik republike se pa za to ni zmenil. Vsled tega sta Nemčija in Anglija zasedli venezuelske luke in se polastili dohodkov carinskih uradov do pokritja zahtev. Vsa Severna Amerika je radi tega ogorčena. Predsednik republike je pozval vse moške pod orožje, dal zapreti nemškega in angleškega konzula ter podanike teh dveh narodov in zaplenil njih premoženje. Podpora za vojsko, ki se vsled tega širi, dohaja od vseh strani.

Dopisi.

Iz Cerkljan. Revizor Pelc je bil o nerednem poslovanju posojilnice gotovo dobro poučen, zakaj on je vendar napravljaj letne račune, bilance, in odborniki sami zatrjujejo, da je napravljaj bilanco z Janezom skupaj. Skoro ni mogoče drugače, kakor da je bila vsa ta stvar dobro znana Šušteršičevim revizorjem. Pelc je sam pravil na občnih zborih, da je več napak, a da se bodo sčasoma že vse poravnale. V čem so obstajale te napake, ni bilo dosedaj znano. Toda sedaj smo na čistem. Pelc je takrat, ko je prišla blagajnica, sam razdelil ključke, in sicer enega predsedniku, drugega blagajniku, potem se pa ni več brigal kot revizor za hranilnico. Podjed si je seveda lahko delal pogum, ker je Pelc na občnih zborih pravil, da se bodo popravile tiste napake, zato je začel s poneverjanjem. Koliko je poneverjenega hranilničnega denarja, bo pokazala preiskava. Sedaj so vse knjige v varstvu državnega pravdnistva. Značilno je pač to, da se je Podjed, ko so ga odgnali orožniki, izjavil: V nekoliko dneh pa dobite za menoj boljše in

da bi ga rešila. Komaj pa pride do srede travnika, opazi na nasprotni strani razvalin sod, poln rmenih cekinov. Hkratu se je polasti taka želja po njih, da na jagnje popolnoma pozabi. Prišedši do soda, prične hlastno nabirati v veliko ruto cekine. Naenkrat se strese zemlja pod njenimi nogami in po Zlem vrhu votlo zagromi. Pred prestrašeno starko stoji, kakor da bi iz tal prišel, majhen možiček z rdečo kapico na glavi in v zeleni obleki. S trdim glasom ji reče: Vidiš, ko bi ti najprej rešila jagnje, bi bili vsi cekini tvoji, tako si pa pustila, da se je uboga žival še nadalje trpinčila, samo da si ugodila svoji strasti. Za to te je Bog kaznoval! Po teh besedah možiček izgine. Žena, misleča, da so v ruti cekini, jo hoče odnesti, a je ne more, ker se v tem hipu pokrije ves travnik z visokim snegom. Kliče na pomoč, vendar nihče jo ne sliši. Ostati mora tako na travniku, kjer so jo našli drugi dan ljudje zmrznjeno; poleg nje je pa ležala ruta, napolnjena s kamenjem. Cekini, katere je nagrabila prejšnji večer iz soda, so se namreč izpremenili pri besedah možička, ki ni bil nihče drug kakor sam skrat, v kamenje.

Vidite, ljubi otroci, tako je Bog kaznoval skopo ženo, ki bo morala za kazen na drugem svetu nabirati toliko časa milodare, da bo nabrala stokrat toliko svoto, kakršno bi izdala, ko bi obdarila vsacega prosjaka, katerega je odgnala od svojega praga, z najmanjšim darom.

Tako je ded sklenil pravljico o skopi ženi. Tej pravljici je sledilo še mnogo drugih, dokler niso otroci podremali in jih ni odpravila mati spat.

tudi kapelana. Kapelan Kos je seveda tudi kriv, ker je dobro vedel za vso stvar, a je hotel vse lepo prikriti. Večkrat je izkušal pripraviti blagajnika Škodlarja do tega, da bi prevzel polovico škode nase. Toda Škodlar se je temu protivil, rekoč: «Kaj hočem jaz trpeti, ko nisem ničesar zakrivil.» Kapelan Kos bi spravljal rad tudi Škodlarja v luknjo, to pa le radi tega, ker je mož toliko pravičen, da je na dan spravljal vso zadevo in ker je naročen na «Gorenjca», ki Kosa zelo bode v oči. Kos je precej navihan, a še premalo. V začetku je hotel prikriti vso zadevo in jo sam uravnati. A odlašal je predolgo. Ko so odpeljali Podjeda v zapor, peljal se je Kos takoj v Ljubljano po Pelca. Na praznik, v ponedeljek, 8. t. m. je kapelan Kos pri jutranji maši oznanil, da pride iz Ljubljane gospod, ki bo uredil hranilnico, zatorej naj se člani zglase v ponedeljek popoldne in vtorek v pisarni. Pelc se je v istini pripeljal v ponedeljek, dne 8. t. m. v Cerklje, kjer je bil pri deseti maši, toda med tem časom so pobrali orožniki hranilnične knjige in Pelc jo je moral odkuriti v Ljubljano, ne da bi kaj opravil. Tako je hranilnica prišla v roke pravice. Na vrsti je sedaj sirarna. Njenemu predsedniku Francetu Podjedu se zna tudi zgoditi kaj takega, zlasti, če je resnično, da je prepisal pred nekaj dnevi posestvo svoji ženi. — Tako poka klerikalna organizacija na vseh krajih in koncih, in Bog daj, da bi povsod prišle na dan sleparije tako, kakor pri nas. In da se je to tako hitro razkrilo, zahvaliti se imamo kmetje edino le liberalnemu neustrašenemu časopisju, zlasti pa «Gorenjcu», ki je vedno prinašal točna poročila in se trudil skoro več kakor eno leto, da so prišli sleparjem v okom. Zadnje čase so že tudi pametnejši možje govorili in majali z glavami, kako je mogoče, da Podjed ne dela ničesar, a se samo okrog vozi in se mu godi tako dobro. Vohče je namreč znano, da pri Menartovih še prej niso mogli z gospodarstvom naprej, kaj šele sedaj, ko se nihče ni brigal za gospodarstvo. Ker je bilo torej ljudem znano tudi to, se danes vsakdo čudi, kako je bilo mogoče takemu človeku toliko zaupati.

Iz Kranjske gore. Slavno uredništvo! Na podlagi § 19. tiskovnega zakona prosim, da z ozirom na dopis

Miklavž in njegovo spremstvo.

Konec . . .

V gostilniške prostore so se po raznih stranskih ulicah takorekoč utihotapili. Neka strahopetna in vedno bolehal učiteljica je bila pri vinu in dimu radi svoje nebolne navzočnosti izvoljena odbornicam. Z vlakom se je pripeljala in odpeljala mlada in postavna gorska Rezika, katera ima že od nekdanj to angelsko veselje, da hrani kaj rada na stenah in omarah svojega stanovanja vse polno fotografij raznih zalih katehetov, ki so kdaj službovali v onem okraju. Zaradi te odlične lastnosti je bila seveda tudi z vzklikom izvoljena odbornicam. Še eno, ki je morala biti na vsak način pričujoča, bi bila kmalu zadela izvanredna odborniška čast, toda z jokajočim in preplašenim glasom se je konečno komaj ubranila tega odlikovanja. Bila bi sicer rada odbornica, silno rada, a revica se boji javnosti in časopisja, dasi sili vedno v isto nesrečo. Dolga debata pa je nastala, jeli bi se izvolil v odbor tisti edini presrečni učitelj, ki je zašel med te edine prave «ljudsko-šolske učitelje». To je namreč oni bodoči nadučitelj, ki odločno zahteva, da se prenovi samo radi njegove osebe jednorazrednica v dvorazrednico. Navzoči kapelani so trdili, da je popolnoma sposoben za farovškega odbornika, ker ima «meksikajnarje» dobro nabiksane, a kranjskim prečastitim profesorjem pa ni bilo všeč to, ker je imel zavratnico vendar nekoliko preveč umazano. Slednjič je po hudi bitki zmagal «dvorazredničar», saj je povedal tehten uzrok, da je mislil na novo kravato in na nov krogeljc, pa je prišel prepozno v mesto, v njegovem kraju pa dosedaj še nimajo kon-

iz Kranjske gore v «Gorenjcu» št. 49. z dne 6. dec. 1902 sprejmete sledeči popravek: Ni res, da sem ovadil tukajšnjim orožnikom par veselih fantov, res pa je, da sem prosil c. kr. okrajno glavarstvo, naj oskrbi za nočni mir v Kranjski gori, in to v soglasju z vsemi prebivalci brez razlike strank; ni res, da sem ovadil tukajšnje orožništvo na žandarmerijski komando v Ljubljano; res pa je, da nisem tukajšnjega orožništva ovadil nikjer in nikomur. Kranjska gora, 11. decembra 1902. Ivan Baloh, kapelan. — Opomba uredništva. Iz predstoječega popravka cenjeni čitatelji lahko razvidijo, s kake vrste ljudmi se nam je bojevati. Kapelan trdi, da orožnikom ni naznanil fantov, pač pa pisaril — kakor smo izvedeli — na okrajno glavarstvo v Radovljici, da kranjskogorski orožniki ničesar ne store radi kaljenja nočnega miru. Ali vendar to ni denunciacija? Res daleč smo že prišli, kakor pravi naš dopisnik v zadnji številki «Gorenjca»! Kmalu nam bodo naši mogočni kapelani nakladali davke, nas zapirali v zapor i. t. d. Vsaj upajo se dandanes vse, prav kakor da bi tak mlečezobni kapelan imel vrhovno vodstvo v kaki vasi. — V zadnjem «Slovenskem Listu» citamo tudi dopisek tega kaplančeta, ki pravi, da je on (kapelan namreč) naznanil fante v sporazumnosti vseh kranjskogorskih prebivalcev brez izjeme strank. Večina prebivalcev pa o tem niti vedela ni, kakor se nam poroča, še manj ga da bi se bil porazumil s kom. Mogoče je le, da se je ta prebrisani fantič dogovarjal o tem s svojim svetovalcem Frid. Razingerjem iz Podkorena. Kranjskogorski fantje so po veliki večini še dokaj mirni, ne pa, kakor se kapelan opravičuje v «Slovenskem Listu», da so — pijane barabe, Kolikor je nam znano, šteje Kranjska gora mnogo čvrstih fantov; barabe pa menda nimajo nobene. Radovedni smo le, kaj so rekli k temu ondodni fantje, ki so bili po dopisu v zadnjem «Slovenskem Listu» kruto razžaljeni. Je res narobe svet! Pošteni, značajni in odločni ljudje so po mnenju naših klerikalcev barabe in lumpi, falotje, tatovi in goljufi pa so zdravo jedro našega slovenskega naroda.

Iz Gorenje vasi nad Poljanami. Pri nas imamo v kratkem občinske volitve. Vsled tega je zadnjič že nekdo, katerega pa prav dobro poznamo, v «Slovencu»

sumne klerikalne štacune. Če še povem, da je poslal on iz farovža svoj «miklavžev žegen», sem povedal precej natančno.

Toda proti volji nebeščanov, pa se je zgodilo tudi več neizogibnih nesreč. Parkeljni so se namreč odtrgali z verig ter tekli na vse kraje. Enega je ujel takoj doma Miklavž sam, toda pri tem je zgubil 10.000 «živega» premoženja in še nekaj stotakov mrtvih stroškov. — Po druge parkeljne je poslal svoje angele. Povelju najvišjega so se na mah pokorili in res so našli angelci peklenščeke v Šenčurju sredi med občinsko volilno borbo. A njih dohod je bil prepozen, zato je šel Miklavžev up po luži. — Pravijo, da je teklen celo v Cerklje, tam pa je pograbil predsednika klerikalne posojilnice in ga odpeljal v tisto temo, kjer je jok in škripanje. Njegove verige pa baje rožljajo žalostno pesem še sedaj nad nekaterimi drugimi «posojilniškimi» odborniki tako glasno, da se čuje njih odmev tamkaj od bukovinskih gozdov...

Tudi dolga, vitka in koščena postava, ogrnjena vsa v dolg in bel prt, imajoč v levici grablje, v desnici pa nabrušeno smrtno koso, je menda splavala od Miklavževega spremstva tja nad škofjeloško mlekarino.

In zato se niti Miklavž, niti njegovi angelci ne vesele svojih naprav, ker so v vedni skrbi, da se pridrve nekoga mrzlega jutra podivjani parkeljni nazaj in ne razdenejo njih klerikalna izobraževališča in odgajališča, še bolj pa se tresejo, da bi ne našla pot nazaj ona koščena žena, ki ima prav sedaj obilo dela v zasirjeni škofjeloški mlekarini.

bobnal za nove občinske volitve. — V zadnji številki «Gorenjca» ste, g. urednik, prav pošteno posvetili bivšemu župniku Matiju Pintarju. Ker pa ste svoje poročilo precej okrajšali, naj dodamo še nekaj. V nedeljo dne 2. novembra popoldan je pridigoval devičaričam, katere je tako čudno označil, da jih je 8 do 10 takoj izstopilo iz Marijine družbe. Ali ni bil škandal? Kaj je vse pravil, se ne da tukaj napisati. Matej, hiša božja je vendar svet kraj! Toda to ni bilo le 1. in 2. novembra t. l., tudi poprej je večkrat uganjal svoje burke, a ljudstvo je molčalo, dokler je moglo. V svojem «popravku» pravi Matevž Pintar, da je izmučen od dela in bolehen. No, od dela ni izmučen, ker mnogo ni delal menda nikoli; če je pa bolehen, tedaj si je to bolezen nakopal vsled preobile pijače. On sam ve, pa tudi drugi vedo, da je bil redkokdaj trezen, in tudi škof ter Jože Šubic vesta to dobro. Ali se še spominjate, g. Matevže, kako je bilo takrat, ko ste se peljali z g. deželnim glavarjem? Že pred štirimi, zlasti pa pred dvema letoma so Vam zdravniki povedali, da imate «delirium tremens». To vendar ni od dela, temveč od preveč zavžite pijače. Ali boste tudi to zanikali? Ali se ne spomnite, kaj ste počenjali meseca junija pred dvema letoma, ko ste se dali prevideti, ko ste se nazobali jagod in potem nalivali s pivom ali vinom in ko ste trdili, da Vam je nekdo zastrupil vino. Že takrat bi imeli iti delat pokoro, toda rešil Vas je [nek Vaš neprijatelj. Ali se ne spominjate dne 6. marca 1901, ko sta prišla gg. generalni vikarij Flis in dekan Kumer iz Stare Loke, da sta zvedela Vaša lepa dela, katera je je bil Vaš neprijatelj naznanil škofu? Takrat ste se prav počastili, a ta stvar še ni rešena. Kaj ste počenjali pred oltarjem dne 16. decembra 1900, ko ste nekoga razglasili za brezverca? Gospod Matej Pintar! Zanimiva tožba se zna še oziveti. Rajše lepo delajte v Kandiji pokoro za svoje stare in novejšje skrivne in neskrivne grehe. Mogoče je, da ste se odpovedali župniji na Trati, a ne prostovoljno, ampak primorano. Zakaj se niste fari odpovedali prej, dokler sta Vas Jože Šubic in Kralj še hvalila v škofiji? Čudno, da ste tako naglo zboleli! Da ste se prostovoljno odpovedali fari, naj vam verjame Kovač z Dobrave, Vaš prijatelj, ali pa navediti takoj dotično odpoved, dan i. t. d. Dobro vemo, da znate tudi lepo lagati. — Jožetu Šubicu pa hvalo, da ga je spravil s Trate, katere nikdar več žival ne bo. Le spomin nekdanjega deklča Micke, njegove kuharice, mu bode ostal, drugega pa nič. Ubogi deklč! Kaj bo sedaj počel, ko Matej ne bo več imel ključev od cerkvenih blagajnic.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vabilo na naročbo. Današnja številka je predzadnja v tem letu. Vsled tega vnovič uljudno prosimo, naj bi velečenjeni p. i. naročniki izvolili čimpreje poslati naročnino za leto 1903.

Vesele božične praznike vošči vsem dragim dopisnikom, podpornikom in naročnikom uredništvo in upravništvo «Gorenjca».

Božične počitnice na naših ljudskih šolah. Piše se nam: «Slovenski Narod» je v 289. številki prinesel notico iz krogov starišev glede božičnih počitnic na ljudskih šolah. Med drugim omenja notica, da je ta najnovejša odredba deželnega šolskega sveta spravila ljubljanske šole v zadrego. Nekatero rodbine hočejo uprizoriti nekako obstrukcijo in božične dneve obdržati otroke doma. Strinjamo se popolnoma z dotično notico in radi verujemo, da je odredba ljubljanske šole spravila v zadrego. Pa ne samo ljubljanske. Poznamo v kranjskem šolskem okraju več šol — no, tu govorimo samo o eni, katero obiskuje nad šestdeset tujih učencev, to je onih, katerih stariši so po šest, sedem in tudi osem ur oddaljeni od mesta. Odrasli človek pohiti o Božiču rad k svojem, kaj šele otrok. Vprašamo pa, jeli mogoče, da bi šel otrok, ki ima do sedem ali osem ur hoje, predno pride domov — na božične počitnice? V tem letnem času, ko je osem ur dan, šestnajst ur pa noč, računati

je treba učencem en dan do doma, drugi nazaj do mesta — prosti pa samo trije dnevi. Stariši imajo svojo deco o božiču radi doma. In kdo se ne čuti srečnega, ako more preživeti lepe božične dneve med dragimi svojci. Konečno dostavlja »Slovenski Narod«: «— — — in nehote se nam vsiljuje ponižna misel: Koliko bi pa izgubila vzgoja ljudsko-šolske mladine, ko bi deželni solski svet malo odjenjal in božične počitnice pustil take, kakršne so bile že od pamtiveka!» Mi si pa dovoljujemo odločno dostaviti: Nič, prav nič. Kajti, kdor je imel kdaj priliko občevati z nežno mladino takole pred božičnimi prazniki, oni vé, kako je ista od radosti, da pohiti zopet enkrat domov, razburjena ter raztresena — in učitelji vedo, da zadnji dan pred počitnicami, bodisi božičnimi ali drugimi, ni mogoče kaj doseči, ker je tedaj duh učencev že bolj doma pri svojcih, kakor pa v šoli. Z najnovejšo odredbo deželnega solskega sveta je pa našim otrokom odvzelo nedolžno veselje božičnih dni. Najboljša stvar, gnana do pretiranosti — ni dobra. — Tudi iz krogov starišev, ki bi radi doma imeli o Božiču svoje otroke.

«Senzacionalna aretacija liberalnega agitatorja.»

Pod tem zaglavjem prinaša »Slovenec« od 16. t. m. iz Kranja naslednjo notico:

«V nedeljo 14. t. m. ponoči okoli 11. ure so aretirali orožniki enega najstrastnejših liberalnih agitatorjev, desno roko Cirila Pirca, Jakoba Killer, trgovca in virilista občinskega odbora, ker je strašno pretepel svojo lastno soprogo in jo hudo poškodoval. Po glavi je žena vsa razmesarjena in bo najbrž oslepela. Radi enakega dejanja je že bil obsojen. Pripeljali so vklenjenega v ječo. — Kaj poreče šef-redakter »Gorenjca«, ki je z debelimi črkami naznanil Podjedovo aretacijo. Gotovo bo tudi o tej aferi istotako „objektivno“ poročal.» Ker »Slovenec« vsekako smatra svoja poročila za višek »objektivnosti«, smo v »Slovencu« izraženo nado, da bomo gotovo tudi mi »objektivno« poročali o tej zadevi, menda najbolj opravičili na ta način, da smo doslovno ponatisnili »Slovenčevu« »objektivno« notico. Obenem želi »Slovenec«, da naj o tej aferi »istotako« objektivno pišemo, kakor o Podjedovi aretaciji. Ker smo pa o Podjedovi aretaciji poročali popolnem resnično ter nepristranski in ne »objektivno« v »Slovenčevem« smislu, t. j. lažnivo, tedaj naj nas pobožni ljubljanski kolega, odnosno njegov dopisnik iz Kranja oprostí, ako resnici na ljubo nekoliko popravimo njegovo notico. Pred vsem naj izjavimo, da nam ne pride niti na um Killerja zagovarjati ali opravičevati njegovo postopanje. Ako se kdo pregreši zoper zakon, bodisi liberalce bodisi klerikalec, naj ga doleti zaslužena kazen, kajti pred zakonom smo vsi enaki. V tem pogledu povemo že danes lahko »Slovenčevemu« dopisniku, da se mu glede Killerja ne bodo izpolnile vroče želje, ki izvirajo seveda iz zgolj krščanske ljubezni. Ni res namreč, da je Killer svojo soprogo »strašno« pretepel in jo hudo poškodoval. Istotako je laž, da je žena po glavi vsa razmesarjena in da bo najbrž oslepela. Obžalovanja vredni domači prepir se je vršil v soboto zvečer, in Killerjeva soproga je bila že v ponedeljek v prodajalni. Zdravniški izvedenci so izjavili, da ni govora o težki telesni poškodbi, katero hoče »Slovenec« obesiti Killerju na vrat. Tudi ni res, da je bil Killer radi enakega dejanja, t. j. radi težke telesne poškodbe že obsojen, marveč res je, da je bil enkrat kaznovan radi prestopka po § 411 k. z. zajedno s Koblarjevim najboljšim prijateljem, le s tem razločkom, da je Koblarjev prijatelj odnesel takrat mnogo občutnejšo kazen. Prav grda laž je tudi, da so Killerja pripeljali vklenjenega v ječo. — Tako smo v pravo luč postavili »Slovenčevu« »objektivnost«, trgovec Killer pa, ki je včasih visoko cenil Koblarja, ga tudi volil proti liberalnemu kandidatu in mu kot bivši načelnik gasilske godbe povodom neke bakljade priredil podoknico, sedaj lahko zapoje pesem o farški hvaležnosti. — Neznani, a vendar vsem tako dobro znani patentirani lažnivec in »Slovenčevi« dopisnik, se pa ni zadovoljil samo s tem, da je z lažjo javno opljuval svojega bližnjega, še več, ta časnikarski lopov izkuša — in to mu je menda glavni namen — blatiti obenem tudi liberalno stranko v Kranju. Zato piše, da je Killer eden najstrastnejših agitatorjev in desna roka Cirila Pirca. Ne glede na to, da Killer ni bil nikdar strasten agitator, kamoli eden najstrastnejših agitatorjev in še veliko manj desna roka Pirčeva (kar vse »Slovenčevi« poročevalce

prav dobro ve), kaže brezsrčni pisec svojo brezmejno podlost najbolj s tem, da hoče žalostne rodbinske in zasebne razmere, ki nimajo s politiko ničesar opraviti, izkoriščati v svoje umazane politične namene. Pisec je s svojo notico učinil prav tako lumparijo, kakor takrat, ko je očital v »Slovenskem Listu« članom »Gorenjskega Sokola«, da kradejo žlice, ker je bil obdolžen takega dejanja nekdo, ki je bil slučajno enkrat društvenik. Kazen je zadela nedolžnega urednika »Slovenskega Lista«, časnikarski falot je pa v Kranju naprej streljal izza grma z otrovanimi puščami in strelja — kakor kaže »Slovenčeva« notica — tudi še danes; če pa stopi izza grma, obrača oči proti nebu. Lump pač ostane lump, če je tudi žegnan. In take brezstidneže dostojni ljudje zaničujejo, če Koblar tudi tisočkrat trdi, da potem zaničujejo Boga. — Konečno pozivljemo le še »Slovenčevega« dopisnika, da naj našo notico o Podjedovi aretaciji popravi tako, kakor smo mi njegovo. Bojimo se, da bo naš poziv brezuspešen.

Kreditno društvo v Kranju. Deželna vlada je potrdila pravila novoustanovljenega »Kreditnega društva« dne 4. t. m. in se je dne 17. t. m. pri deželnem sodišču v Ljubljani izvršil vpis v združnem registru.

Občna zborna. Narodna čitalnica v Kranju ima svoj redni občni zbor vtorek dne 23. t. m. ob poldevetih zvečer. — Prostovoljnega gasilnega društva v Kranju občni zbor se vrši — kakor običajno — na praznik sv. Štefana ob 11. uri dopoldne. Zvečer je zabavni večer v gostilni g. M. Goloba.

«Desetega brata» so igrali minulo soboto prav izborno. Tudi udeležba je bila impozantna. Daljše poročilo smo morali vsled pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjič.

Nesreča. Dne 11. t. m. ponoči je skočil na Bohinjski Bistrici pri delu v bohinjskem predoru delavec Demeter Stavojko tako nesrečno med dva vagona, da si je zlomil kost. Dan pozneje je revež umrl.

Iz Radovljice nam pišejo: Tukaj mora imeti vsak rokodelc in vsak obrtnik po enega ali po več konkurentov. Ako je kateri sam, postane v kratkem tako brezbrizen, površen in ošaben, da se več ne more shajati z njim. To zadeva zlasti mesarja in peka. Dokler sta bila v Radovljici dva peka, sta se oba trudila peči lep kruh in ustreči strankam. Odkar pa je tukaj en sam pek, večkrat ta kar spridi kruh, ki mu ga stranke prineso peč, in žemlje, ki jih peče za prodajo, so take, kakor bi bile jetične. Zato je prav potrebno, da bi se v Radovljici zopet naselil kak dober pek in lahko bi shajal.

Gasilno društvo v Stražišču napravi na sveti večer dne 24. t. m. zabavni večer z božičnim drevescem, šaljivo loterijo in petjem pri g. Francu Rozmanu v Stražišču.

Škofjeloška narodna čitalnica je imela 14. t. m. svoj redni občni zbor. Natančneje prihodnjič.

NOVOSTI

1903

VELECENJENE
GOSPODE ODJEMALCE

si najuljudneje dovoljujem
opozarjati, da se bližajo

BOŽIČNI PRAZNIKI in NOVO LETO

ko marsikdo potrebuje
POSETNIC in drugih tiskovin, za katere
se najuljudneje priporočam

Iv. Pr. Lampret,
tiskar v Kranju

Strašno! Ljubljanska društvena godba, ki namerava tudi v večjih krajih po deželi prirejati koncerte, je imela prvi tak koncert 8. t. m. v Kranju. Na prošnjo godbenega odbora se je v ta namen prepustila sokolska telovadnica proti mali odškodnini. Društvena godba je priredila koncert v lastni režiji iz lastnega nagiba, ne da bi dobila iz Kranja kak poziv. Naravno, da je godba v prihranitev stroškov, kolikor mogoče štedila in kot vabilo uporabljala dvojezične lepake, katere rabi tudi v Ljubljani in katere vedno izpolni vsakokrat se le neposredno pred koncertom z naznanilom lokala in ure pričetka. Tako je tudi v Kranju označila v slovenski in nemški koloni čas in prostor koncerta, kakor to dela tudi v Ljubljani, nad čemur se dosedaj še ni »zgrazal« nihče. Prav gotovobi bil v Kranju lahko izostalo nemško besedilo, a ker se to ni zgodilo iz političnega namena, se nad tem tudi nihče, ki je pri zdravi pameti, ni izpodtikal. A sedaj čujmo, do kakošnega groznega zaključka pride vsled te malenkostne zadeve nervozni dopisnik v zadnjem «Slovenskem Listu»: «Liberalna slovensko-nemška zveza že rodi sadove tudi po mestih v deželi. V ponedeljek so napravili liberalci v Kranju koncert. Natisnili so vabila tudi v nemškem jeziku. Povabili so ljubljansko društveno godbo, da jim je svirala v najnovejši mestni «Turnhalle» (prej «Sokolska dvorana»). Slava absolutnim narodnjakom!» Strašno, kaj? Sicer toliko laži, kolikor besedi, a vsekako bo treba v Kranju zasnovati «Katoliškega Sokola», da se v prihodnje ne pripeti zopet kak tak naroden zločin. V duhu že kar vidimo suhega Koblarja, ko proizvaja jako elegantno na precej visokem drogu dosedaj še nepoznani «Nosotoč» («Nasenwelle») in malega Potokarčka kot predtelovadca v vrsti dražestnih devičaric («Altefrauenriege»). In domovina bo rešena!

Načelnikom obrtne zadruga v Kranju je bil minulo sredo izvoljen trgovec g. Ferdinand Hlebš, podnačelnikom pa voščar g. Janko Sink, oba v Kranju.

Potokar — vesten Slomškar. Zelo smo se v nedeljo dne 7. t. m. čudili, ko smo videli učence obrtne-nadaljevalne šole ob en četrt na tri se vračati domov, namesto da bi imeli krščanski nauk. Informirali smo se ter poizvedeli, da poučuje verouk Slomškar-Potokar, ter da je imel tekom letošnjega šolskega leta šele dve uri verouka mesto desetih. Znano nam je tudi, da se je Potokar opravičil, da ima opraviti v cerkvi, vendar pa vsakdo ve, da ima popoldanski nauk ob nedeljah g. Žvan; če pa misli Potokar, da sme radi različnega ekserciranja Marijinih devic zanemerjati šolski pouk, in še posebno verouk, o katerem klerikalci tako vedno javkajo, da se premalo poučuje, ako smatra Potokar tisto ekserciranje Marijinih devic za neobhodno potrebno, in pouk verouka v obrtni-nadaljevalni šoli pa za postransko stvar, dasi je zato celo plačan, se zelo moti. Svetujemo mu, da preloži eno ali drugo na drug čas, zahtevamo pa odločno, da v to poklicane oblasti poskrbe, da se kaj takega ne bode več pripetilo. — Slomškarju-Potokarju pa kličemo s Slomškom: Šola je božji dar, dokler je krščanska, pa pridna, v koji se deca uči spoznavati Boga, ljubiti svojo domovino, dopolnjevati svoje dolžnosti in zadovoljno živeti.» Ne kričite torej nad novo šolo, da je brezverska, vsaj deci še trohice božjega pouka nočete dati, ali ni res, Potokar, tajnik izobraževalnega in zabavnega društva, Slomškar par excellent, pogumni vojskovodja Marijinih devic, agitator, sploh «ein Mädchen für alles», samo za to ne, kar bi moral biti i. t. d.?

Umrla je v Kranju gospodična Ljudmila pl. Del-Negro v starosti 52 let. Pogreb je bil danes. N. v m. p.!

Osebnosti. Gospod Ivan Sprachmann, učitelj v Podbrezjah, je napravil te dni na Dunaju državni izpit iz petja in orgel. — Gospod Vend. Sadar, nadučitelj v Ihanu pri Domžalah, je prestavljen v Ljubljano.

Seja škofjeloškega občinskega odbora se je vršila sredo 17. t. m. — 1. Namesto odstopivšega prvega svetovaleca g. Avgusta Sušnika se izvoli g. notar Niko Lenček. Blagajnikom je izvoljen g. Konrad Pechar. 2. Pri točki proračunske razprave se je določila 45%

doklada za direktne davke in 15% užitinska doklada. 3. G. Jernej Pogačnik v predmestju Karlovec je prosil za koncesijo točenja vina čez ulico. Prošnji se ni ugodilo, ker tega ne zahtevajo krajevne potrebeščine. 4. G. Frančišek Dolenc iz Stare Loke je prosil, da bi se postavila tehtnica na škofjeloškem kolodvoru za tehtanje kamenja. Prošnji se ugodi v toliko, da sme postaviti g. Dolenc tehtnico na svoje stroške in jo tudi na lastne stroške v svojem času podere; nadalje naj bi plačeval mestni občini letnih 280 kron in kontrolo za izvažanje kamenja bi imela mestna občina. 5. Prošnji društva sv. Nikolaja za podporo se ugodi; določi se 20 kron podpore. 6. Na dnevnem redu je bila prošnja posestnice v kapucinskem predmestju g. Marije Kalan in sodrugov za napravo svetilke. Sklenilo se je, da se napravi svetilka in preskrbuje potrebno gorivo, a zažiganje naj preskrbi dotični interesent. 7. Pretresavala se je ponudba g. Alojzija Krennerja za nakup mestne parcele št. 92 katastralne občine Škofja Loka. Ponudbi se ni ugodilo iz razlogov, da naj občina raje kupuje, kakor pa prodaja svoje prostore. V zakup se pa odstopi dotični prostor za dobo 10 let proti letni najemnini 40 K s pridržkom za slučaj, da bi občina potrebovala svet, bodisi za razširjenje ceste ali kot stavbeni prostor, da ima pravico do enoletne odpovedi. — Ker ni bilo drugih točk, zaključil župan sejo.

«Auf, per mej deš» je kričal 7. decembra proti polnoči posestnikov sin Anton Proj proti fantom, ki so peli po cesti, vodeči od Dorfarjev proti Sv. Duhu. Seveda je kmalu izgubil korajžo ter zbežal v hišo posestnika Matevža Eržena pri Sv. Duhu; vedel je, da ga utegnejo fanti poštono okreati, ako ga dobe v roko. Komaj je Eržen dobro vrata zeprl za Projem, že so pridivljali fanti ter jeli zbijati po vratih, bombardirali so takorekoč celo hišo, v katero se je skrtil Proj. Pri tem lepem in častnem opravilu so razbili nič manj kot osem šip na oknih, zdrobili sploh vsa okna, metali so polena in kamenje v sobo. Čudno je pač, da ni bil nihče izmed sobinih prebivalcev, kateri so deloma že spali, ranjen ali zadet. Prava sreča je pa bila, da divjaki niso zdrobili pri tem napadu v sobi goreče petrolejne svetilke, kajti ogenj bi bil potem gotovo v hiši. Škoda, katero so podivjnani fanti napravili posestniku Matevžu Erženu, ki ni nikomur nič žalega storil, temveč samo Proju dovolil vstop v svojo hišo, znaša nad 30 kron. Enega zgoraj popisane dejanja sumljivega fanta, namreč Valentina Hafnerja iz Dorfarjev so že vtaknili pod ključ. Drugi jim gotovo ne odidejo, in to je prav, kajti tolika podivjanost in surovost zasluži, da se primerno kaznuje.

Katoliški konsum v Tuhinju — pogorel. Klerikalna gospodarska organizacija je puhla in gnila, zagledatelj hira v zadnjem času kaj naglo. Sedaj je pogorel konsum v Tuhinju v kamniškem okraju. «Slovenski Narod» poroča, da so duhovniki, ki so ustanavljali ta konsum, obetali kmetom zlate gradove in grozili, da bodo Kamničane že naučili kozlih molitvic. Duhovščina je v istini šla z veliko vnemo v boj za konsum, toda zadela je ta konsum ravnotista usoda, kakor že več drugih te vrste. Konzumu se godi tako slabo, da mu nihče več ne da ničesar na upanje. Po dolgem, prav klavernem hiranju je «Gospodarska zveza» odločila, da mora konsum v v Zgornjem Tuhinju likvidirati. Odločila se je za likvidacijo, ker se tako lahko prikrije, koliko izgube zadene «Gospodarsko zvezo» samo, ker se tako ogne eventualnosti konkurza. Krida ima namreč to slabo stran, da lahko spravi kreditorja pod ključ. Zopet je torej šel katoliški konsum rakom živžgat. Odkritosrčno priznamo: prehitro! Konzumi erkajo tako naglo drug za drugim, da bodo kmalu popolnoma izginili. S tem nam odide izvrstna snov in zato prosimo klerikalno stranko, naj poskrbi, da bodo konzumi počasneji propadali, da bodo med posameznimi bankeroti primerni presledki. Sedaj se bankeroti v katoliški organizaciji prehitro vrste. Komaj je bil škandal v Maribergu nekoliko pogašen, že so zaprli cerkljanskega Podjeda in še ni ta stvar pojasnjena, pa imamo krah v v Tuhinju. To je vendar malo preneglo. Tuhinjski krah je zanimiv tudi radi tega, ker je hudo zadeta ondodna posojilnica.

Slovensko bralno društvo v Trziču priredi na Silvestrov večer veselico z gledališko igro in petjem. Spored: I. Sattner: Na planine, poje zbor; II. Igra: Štepihar mlajši, gluma v enem dejanju; III. Hudo-verniki: Naša zvezda, poje zbor; IV. Voščilo k novemu letu. Po polnoči ples, pri katerem sodeluje tukajšnji kvartet. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za člane 40 vin., za nečlane 80 vin., sedeži 40 vin. več. Zunanji gostje dobro došli. — Po novem letu priredi «Slovensko bralno društvo v Trziču» gledališko igro v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Več objavimo pozneje.

Križem sveta.

Razne vesti. Državni zbor je z dnem 18. t. m. zaključen. Snide se šele v januarju. — Vojni minister Krieghammer je odstopil. Njegovim naslednikom je imenovan podšef generalnega štaba feldmarsallajtnant Henrik vitez Pittreich. — Potres so čutili dne 17. t. m. na Dolenskem. — 700.000 mark je poneveril pri banki v Darmstadtu neki Nesler in pobegnil. — Na ledu se je udri pri drsanju pruski princ Friderik Leopold. Rešil ga je njegov adjutant. — V Rakovi nogi pri Sarajevu je umrl kmet Salih Pustabija v visoki starosti 111 let.

Hud mráz vlada že nekaj dni na Ogrskem. V okolici Blagseny so našli v taborišču zmrznjenih 18 ciganov.

Gospodarske stvari.

Poštni zadeve. Zaradi izvanredno pomnoženega tovarnega prometa pred Božičem priporoča se, da se poštnih pošiljatev ne odlašajo na zadnje dni, ako se hoče, da pravočasno dospejo, kamor so namenjene. Posebno naj bodo pošiljatve dobro zavite in zavezane. Za male pošiljatve do 3 kil zadostuje, če so zavite v trdem papirju, ako vsebina ne trpi vsled pritiska in ne izpušča maščobe ali vlažnosti, ter niso daleč namenjene. Večje in težje pošiljatve, potem take, ki se pošiljajo v oddaljene kraje, in slednjič one, v katerih so predmeti, ki se lahko razbijejo, ali ki puščajo maščobo ali vlago, morajo biti z razbijejo na vsebino, obsežnost, težo in vrednost, vsaj večkrat zavite v močan papir ali močno platno, oziroma morajo biti v košaricah, zabojčkih i. t. d. Škatulje za pošiljatve ne smejo biti poškodovane. Divjačina, ki več ne krvavi, sme se pošiljati posamezno, nezavita. Pošiljatve z vsebino, ki se lahko razbije, označiti je na zavoj odločno z namenjem stekla. Vselej mora biti naslov prav prilepljen; samo s pečatnim voskom pritrjen naslov ne velja, in naj se, kadar na zavoj ni moč dobro prilepiti naslova, napiše na deščico ali kos lepenke ter priveže k zavoju. — Na pošiljatve, katerih vsebina je podvržena vžitninskemu davku, opozarja se še posebno. Pri takih pošiljativah, ki so namenjene v mesta, kjer je užitninski davek upeljan, n. pr. Ljubljano, Gradec, na Dunaj, v Prago i. t. d., priporoča se radi hitrejšega zadržanja, da se na naslovu zavitka kakor tudi na sprejemnici vsebina in količina (kilo, liter, komad) naznačujeta, na podlagi katerih se vžitnina začunava. Konečno naj se še omenja, da v božičnem času poštni uslužbenci ne utegnejo semintja izraženi želji strank, da se jim pošiljatve zavijajo, ustrezati, radi česar se mora vsaka, na pošto prinesena, ne po predpisih zavita pošiljatve, brezpogojno zavrniti.

Občni zbor kmetijske podružnice v Kranjski gori se vrši dne 1. febr. 1903 v gostilni g. Hribarja na pošti.

Razpis za dobavo lesa. C. kr. trgovsko ministristvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da so kaplanske vladne železnice razpisale dobavo 181.400 kosov raznega stavbenega lesa. Zapečateni ponudbe, zunaj zaznamovane z «Tender for Timber» je do 23. januarja 1903 opoldne poslati pod naslovom «Controller and Auditor General» v Kapstadtu. Ponudbeni vzorci in podrobni dobavni pogoji se dobe v železniških skladiščih v Kapstadtu, Port Elisabeth in East London.

Darila.

Upravništvo našega lista je prejelo:

Kmet, ki je tudi videl «Desetega brata» minulo soboto v Čitalnici v Kranju, za tukajšnjo dijaško kuhinjo 3 K.

Listnica uredništva.

Tudi danes smo morali odložiti precej gradiva za prihodnjic, ker nam je primanjkovalo prostora, da bi vse nam poslano spravili v list. Med drugim je moralo izostati poročilo o sobotni predstavi «Deseti brat», katero poročilo priobčimo v prihodnjem podlistku, dalje dopisa iz Cerkljan in Škofje Loke, tudi lancovski čudež ni mogel priti v list že to pot. — G. Hribovski: Vaš članek je že stavljen in bi bil prišel že zadnjič, kakor smo vam že naznanili, a se je moral umakniti drugemu aktualnemu. — Našim dragim dopisnikom se najprisdneje zahvalujemo za njih požrtvovalnost in jih prosimo nadaljnje podpore.

Tedenaki sejem v Kranju dne 15. t. m.

Prignalo se je 130 glav goveje živine, 3 telet, 60 prašičev, 3 ovac, — kozlov, 32 buš, — konj. — 50 kg: pšenice K 8.—, prosa K 7.50, ovsa K 6.75, rži K 7.50, ajde K 9.—, ječmena K 7.50, krompirja K 2.50, fižola: ribniški K 10.—, koks K 12.—, zelen K 9.—.

Loterijska srečka dne 13. decembra t. l.

Trst: 63 86 51 36 41

Zahvala.

Odbor dijaške kuhinje v Kranju je prejel K 271.05 kot čisti prebitek igre «Deseti brat», katero so vprizorili tukajšnji diletantje na korist dij. kuhinje. Zahvaljuje se najtopleje vsem, ki so pripomogli do tega znatnega zneska, posebno g. H. R. kot režiserju, vsem p. i. igralcam in igralcem, ki so pokazali s svojim nastopom znova svoje simpatije do imenovanega zavoda; istotako se zahvaljuje g. Wogrollyju kot voditelju ter vsem članom slavne godbe, ki so kot on, sodelovali brezplačno ter s tem naklonili dijaški kuhinji precejšnjo svoto; zahvaljuje se pa tudi slavni tukajšnji čitalnici, ki je radovoljno in brezplačno prepusila svoje prostore, ter občinstvu kakor kranjskega mesta tako zunanjim gostom, ki so prišli iz raznih krajev pokazali svojo naklonjenost ali pa poslali prispevke, ker jim ni bilo mogoče biti osebno navzočim.

Izjava.

Glede na to, da krožijo v zadnjem času po nekaterih časopisih razne vesti o podpisnem društvu, izjavlja podpisani odbor, da ni s tistimi vestmi in nikoli zvezi in da odklanja v tem oziru vsako odgovornost. — Ob jednem se prosi slavno občinstvo, da se blagovoli obratovati pri naročevanju godbe podpisane občinstva neposredno na odbor. 190

Društvo „Meščanska godba v Kranju“

s sedežem v Kranju dne 15. grudnia 1902.

J. Rozman, tč. tajnik.

K. Florian, tč. predsednik.

Rajmund Krisper

trgovec v Kranju

191

uljudno vabi k nakupu raznovrstnega blaga, kakor *rozin, cibeč, vamprlov, mandeljnov, najboljšega tropinoveca, otrob, moke št. 0—8, boljše in slabše vrste, petroleja, ruma, čaja, dalje norimberškega blaga, lgrač, šolskih potrebščin, svinčnikov, kuvert, peres i. t. d.*

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
lekar,

dvorni založnik Nj. svet. papeža Leona XIII.
v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopleje vsakomu priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izbrano učinkujoče zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

Krmin, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner,
c. kr. davčni blagajnik.

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

IV. 170-12

Karel grof Strasoldo.

Učenca
sprejme Henrik Suttner, urar v Kranju.
177-7

J. Sartori

ključničarstvo in trgovina z železnino
v Radovljici, Gorenjsko

priporoča svojo zalogo najboljših
mlatilnic na vitle . . . . . po K 103.—

„ „ roke . . . . . „ „ 112.—

vsake vrste slamoreznic, šivalnih strojev za krojače
in šivilje, kolesa (bicikelji) od K 160—240.

Najboljše železo in jeklo, kovina za okna in vrata
štedilna ognjišča vsake vrste, kuhinjske posode
i. t. d. i. t. d. 112-22

148-7

Dr. pl. Trnkóczy-ja

Kranjski redilni prašek za prašiče

1 zavoj 50 vin., 5 zav. samo 2 kroni naj kupi vsak, kdor
redi prašiče, da doseže, da postanejo prašiči mesnati,
tolsti in debeli, da imajo okusno meso, kar se doseže s
tem praškom gotovo, hitro in najcenejše.

Spōstovani gospod! Moji prašiči niso rli, tudi so bili sila revni. Služajno
sem dobil za poizkušnjo od enega svojih ljudi en zavojček redilnega
praška za prašiče, človek se mora kar čuditi! Ne me-
rem svojih prašičev dovolj krmiti in so se v nekoliko dneh močno srediili sprito
tega izbornega pomočka. Morem ga vsakomur najbolje priporočiti in ga bodem
tudi priporočal.

Prosím s povratno pošto pet zavojčkov redilnega praška
za prašiče.

31. X. 1900.

Z veslopostovanjem

Jožef Englisch, ogleda zel. proge, Belišce, Slavonija.

Uradno poverilo.

Predstojedi prepis se popolnoma ujema z izvirnikom, pisanim na dopisnico,
na kateri sta znamki za 4 flerje in 2 vinarja.

V Ljubljani, dne 3. (tretjega) oktobra 1901 (tisoč devetsto prvega leta).

(Notarski pečat.)

Ivan Plantan, c. kr. notar.

Pri zdravih prašičih, najsi bodo mladi ali stari, zadostuje na-
vadno en zavoj za 50 vinarjev.

Dobiva se pri vseh trgovcih, ako ne, potem po pošti iz lekarne
Trnkoczy v Ljubljani.

Pri tej se tudi dobiva: dr. pl. Trnkóczyja
balzam (že 30 let svetovnoznani). 1 stekl. 20 h,
12 stekl. 2 kroni, 24 stekl. 4 krono prosto poš-
tine, 6 tucatov samo 10 kron, poštnine proste.
— Izborne želodečne kapljice (enake prejšnjim
Marijacejskim kapljicam, želodeč-
nemu grenkemu likerju, želiščnemu vinu
i. t. d.) 1 stekl. 40 h, 6 stekl. 2 kroni. — Pilne
odvajalne, želodec čisteče. 1 škatla 42 h, 6
škatel 2-10 kron. — Kašljev, pljučni in prani
sok ali zeliščni sirup. 1 stekl. 1-12 kron, 6
stekl. 5 kron. Drgnilni, udov in protinski cvet. 1 stekl. 1 krono,
6 stekl. 4-50 kron. — Tinktura zoper kurja očesa. 1 stekl.
80 h, 6 stekl. 3-50 kron. — Raztvorjajoči, čistilni čaj. 1 zav.
1 krono, 5 zav. 4 krono. — Vsak dan prihajajoča zahvalna
pisma, tudi od zdravnikov hvalijo ta sredstva.

Hiša v Kranju

z vodno pravico in je posebno pripravna za usnjarja, se
prostovoljno proda. 188-3

Več se poizve pri g. dr. Kappusu, odvetniku v Ljubljani.

Naprodaj je več novih in rabljenih

HARMONIK

nemškega in dunajskega sistema. Kje se zve v
upravnistvu „Gorenjca“. 1-51

Nad 500 različnih vzorcev

Pri nakupu blaga za

Moške obleke

se dobro priporoča

R. MIKLAUC

v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 5

ki ima v zalogi vedno najnovejše blago.

O resnično nizkih cenah se vsakdo lahko prepriča.

74-32

Vzorce pošilja na zahtevanje poštnine prosto

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilno mize, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne
križe, štedilnike i. t. d. 81-31

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepenke v najboljših kako-
vostih. — Strelvodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stra-
nišč in kopalnih naprav od preproste do najfinjše izvršbe proti
jamstvu primernege, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno. 118-21

„Le Délice“ neprekosljivi papir za svalčice 181-6
najboljše cevke za svalčice (cigarete)

dobivajo se pri gg. Janku Kocmutu v Kranju in Otonu Homannu v Radovljici.

Priznано najboljšę

oljnate barve

smlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencę po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja

po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. 82—29

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

Andrej Boucon

119-14 LJUBLJANA
Prule (Sredina) št. 18

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

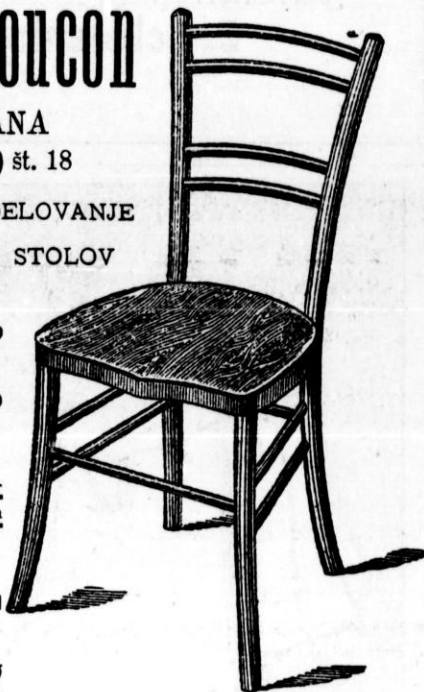
VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE

in vseh v to stroko
spadajočih pred-
metov, kise izvršujejo
natančno po naročilu.

Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in po najnižjih
cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoni in
frankovano.

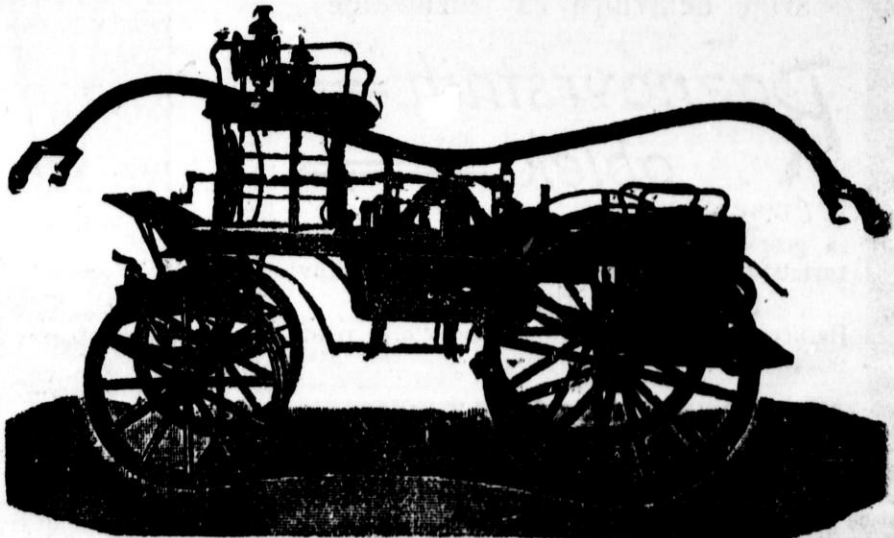
C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9
priporočila 13—48

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrazlini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Večkrat premirano!

Glinaste peči,
štedilnike, banje
za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, tepešne in cene
priporočila prva in največja
tovarna
pečij in glinastih izdelkov
August Dreise
v Ljubljani.

75—31

R. LANG, Ljubljana (Kollzej)

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, salona
pohištva,

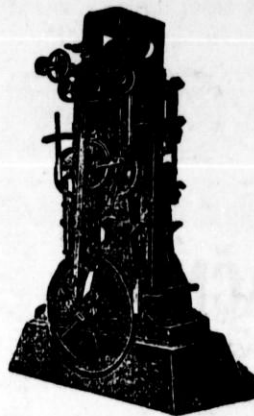
priporočila vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, pedelj,
otročjih vozličkov, nastoljštev, polji-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 60—35

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastoni in poštne proste.

Razpošiljanje točno.

G. Tönnies

Ljubljana 76—30

tovarna za stroje, železo
in kovinolivarna

priporočila kot posebnost vse vrste

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ame-
rikanske turbine, bencin-
motore in parostroje.

Primerna darila

ure, zlatnino
in srebrnino
po jako nizkih cenah
priporoča

H. SUTTNER, urar
v Kranju. 73-27

Ceniki zastoj in poštine prosto.

Stanje hranilnih vlog:
1,200.000 K.

Rezervni zaklad:
nad 36.000 K.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvo
sprejema hranilne vloge vsaki dan in jih obrestuje
po 4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
za vložnike plačuje iz svojega. 20-48

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 97-25

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopoljšujejo na zahtevanje zastoj.

JOS. POGAČNIK

krojaški mojster v Radovljici številka 41

priporoča slavnemu občinstvu

svojo delavnico za izdelovanje

Raznovrstnih oblek

za gospode, uradniških uniform, salonskih,
turistiških in kolesarskih oblek, havelokov,
površnikov in zimskih sukenj.

Različno blago, in sicer najmodernejše je vedno
14-47 v zalogi.

Zaloga „Belske kisle vode“

Vellacher Sauerbrunnen

3-24

pri Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.

1 zaboj (50 steklenic) 8 K.

Najboljše strune za citre, gosli in kitare.

Prešernove poezije

v novi popolni izdaji z življenje-
pisom, literarno-zgodovinskimi črti-
cami in estetično oceno. — Uredil
Anton Aškerc. — Elzevir-izdaja
(rudeče usnje z zlato obrezo 3 K,
96-25 po pošti 3 K 20 h.

Založništvo

L. Schwentner

v Ljubljani.

Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava.

Nobena gospodinja
naj ne odlašaja dalje
uvesti to zdravo in
okusnokavino pijačo.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krome, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petivrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši številka 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.